

Akvizičný plán Východoslovenskej galérie na roky 2025 - 2028

Východoslovenská galéria spravuje umeleckú zbierku, ktorá je súčasťou národného kultúrneho dedičstva a vo svojom depozitári uchováva vyše 7500 diel. Prioritou pre rok 2025 bola realizácia novej stálej expozície s názvom Komédia ducha, ktorej predchádzal niekoľkoročný podrobný výskum. Stála expozícia prezentuje cca 150 zbierkových predmetov na pozadí rovnomenného libreta Komédia ducha z roku 1925 od Antona Jasuscha v kurátorskej koncepcii Miroslava Klebana a Štefanie Ďuricovej. Jej súčasťou sú staršie aj najnovšie diela, ktoré boli nadobudnuté do zbierky buď formou daru alebo kúpou, a to aj vďaka finančnej podpore FPU (Emília Rigová, Anna Hulačová, Oto Hudec, Erik Sikora a ďalší). Na priereze novej stálej expozície sú viditeľné všetky hlavné okruhy, na ktoré sa galéria zameriava z hľadiska aktuálnej akvizičnej stratégie - podpora autorov/iek národnostných menšín, lokálnej umeleckej scény, zastúpenia ženských autoriek a diel pracujúcich s témou environmentálnej krízy.

Práve z dôvodu konceptualizácie novej stálej expozície a na základe diskusií zamestnancov/kýň galérie s prizvanými odborníkmi/čkami v oblasti galerijných činností, (kurátori, teoretici, kritici, vizuálny umelci, dizajnéri, architekti) ale aj špecialistov z iných druhov umenia (divadlo, tanec, hudba) sme dospeli k záveru, že je kľúčové okrem dopĺňania už zastúpených a chýbajúcich diel od umelcov/kýň zo starého umenia, umenia 19. storočia a moderny sústrediť výber najmä na kúpu súčasného umenia. Nová generácia zamestnancov v galérii nadväzuje na doterajšiu prácu odborníkov, no prináša so sebou aj nové spôsoby výskumu a prístupy v koncipovaní zbierkotvornej činnosti. Za potrebnú považuje kontinuitu, ale za nevyhnutnú najmä implementáciu nových pohľadov a prístupov k zhodnocovaniu zbierky a archivovaniu. Nová stála expozícia definovala kľúčové tematické okruhy, ktoré zároveň predstavujú strategické smery pre budúce nadobúdanie zbierkových predmetov.

- **Duchovný svet – spiritualita** sa budeme sústreďovať na diela reflektujúce duchovné dimenzie umenia od stredovekých tradícií po súčasné sekulárne formy spirituality.
- **Kozmos – priestor – čas** vyžaduje systematické dopĺňanie diel, ktoré pracujú s konceptuálnymi mapami, diagramami a filozofickými reflexiami časopriestoru, nadväzujúc na diela Rudolfa Sikoru, Juraja Bartusza či Márie Bartuszovej.
- **Človek a Zem – myšlienky na budúcnosť a Zem – dominancia človeka** priamo korešponduje s už definovaným akvizičným zameraním na environmentálne otázky, pričom sa orientujeme na diela tematizujúce ekologickú krízu, klimatickú

úzkosť a stratené harmónie s planétou.

- **Nový Adam** otvára priestor pre nadobúdanie diel reflektujúcich duchovnú obnovu, transformáciu a túžbu po celistvosti v súčasnom sekulárnom kontexte.
- **Človek a mesto** Sociálno-kritická vlna vyžaduje systematické dopĺňanie urbánnych reflexií od Košickej moderny po súčasné postindustriálne krajiny.
- **Vzťahy, intimita – identita Novej Evy** priamo podporujú už definovaný okruh identity, normatívnosti a menšín, pričom kladieme dôraz na sebareprezentatívne diela marginalizovaných komunít a kritiku patriarchálnych naratívov.
- **Dematerializácia duše a Apokalypsa / Zrod, zánik** predstavujú priestor pre nadobúdanie konceptuálnych diel pracujúcich s procesom, gestom a dematerializáciou, ako aj apokalyptických a post-apokalyptických vízií nadväzujúcich na Jasuschov cyklus Zánik planéty. Tieto tematické línie zabezpečujú kontinuitu a komplexnosť zbierky, pričom každý nový zbierkový predmet prispieva k prehĺbeniu filozofických a estetických dimenzií definovaných okruhov stálej expozície.

"Komédia ducha" nie je len výstavný projekt, ale slúži aj ako strategická mapa pre budúce nadobúdanie umenia a ukazuje, že ide o premyslené, systematické budovanie zbierky, nie o náhodné nákupy.

Považujeme za dôležité definovať a odlíšiť dve činnosti, ktoré sú súčasťou nadobúdania zbierky - kúpa diel a zbieranie diel. Kúpa je aktivita ovplyvnená aktuálnymi okolnosťami, akými sú vkus, preferencie, daný moment a aj množstvo financií. Naopak pojem zbieranie je dlhodobý systematický a cieľavedomý záväzok. Z týchto dôvodov sa za pomoci Fondu na podporu umenia, finančnej podpory Košického samosprávneho kraja a sponzorov posledných 5 rokov orientujeme na kúpu diel autorov/iek, ktorí/é majú nezastupiteľné miesto pri formovaní východoslovenskej, ale aj celoslovenskej umeleckej scény. Za dôležité považujeme rozširovať výber aj o medzinárodných autorov/ky, vďaka ktorým je možné dávať do širšieho kontextu diela domácich autorov/iek, a to aj bez potreby zapožičiavania diel (nie sú nutné prevozy, poistenia atď. čím sa šetrí životné prostredie aj financie). Stúpajúce ceny na trhu nám sťažujú možnosti na kúpu etablovaných absentujúcich autorov a dopĺňanie autorských kolekcí, preto je našou aktuálnou snahou orientovať sa najmä na zbierkové predmety, ktoré budú súčasťou najbližších výstavných projektov. Zároveň sa budeme orientovať na autorov/ky, ktorí/é pochádzajú z regiónu východného Slovenska, ale svojou tvorbou sa začlenili do štruktúr medzinárodnej umeleckej scény, sú zastupované súkromnými galériami, alebo ich diela sú súčasťou zbierok zahraničných inštitúcií.

V rokoch 2025 - 2028 budeme pokračovať v dlhodobom akvizičnom pláne, ktorý sme začali realizovať počas obdobia 2021 - 2024. Nadalej sa budeme sústreďovať na stanovené okruhy tém, umelcov/kýň a médií, o ktoré by sme radi náš zbierkový fond obohatili. Vybrané diela ukazujú nielen smerovanie výstavnej činnosti VSG, ale aj stabilné hodnotové smerovanie inštitúcie, prinášajú celospoločenské témy, ktoré sú dôležité pre súčasnosť aj budúcnosť. Vyberali sme témy, ale i autorov/ky, ktorých diela analyzujú dobu, experimentujú, posúvajú hranice z hľadiska formy aj obsahov, a týmto spôsobom reprezentujú galériu, mesto, región, krajinu ako inštitúciu, ktorá kladie dôraz na kontinuitu tradície a zároveň aj na nové vizionárske prístupy, ktoré sú výsledkami rôznych umeleckých výskumov. Dôležitá je pre nás z hľadiska výberu aj väčšia rodová vyváženosť zastúpenia ženských autoriek v našej zbierke, vo všetkých okruhoch, ktorým sa chceme v akvizičnom pláne venovať.